

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНА ПИСЬМОВА РОБОТА
СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ**

Методичні рекомендації

Укладачі:

- С. М. Панченко** – кандидат психологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи КЗ СОІППО
- І. О. Захарова** – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету підвищення кваліфікації та перепідготовки КЗ СОІППО

Рецензенти:

- О. Г. Козлова** – кандидат педагогічних наук, професор, зав. кафедрою педагогіки вищої школи та педагогічного менеджменту Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
- О. М. Рудь** – кандидат філологічних наук, доцент, заступник декана факультету підвищення кваліфікації та перепідготовки КЗ СОІППО

Екзаменаційна письмова робота слухачів курсів підвищення кваліфікації : методичні рекомендації; 2-ге вид. онов. / Укладачі: С.М. Панченко, І.О. Захарова. – Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2016. – 32 с.

Методичні рекомендації містять загальні положення про екзаменаційну письмову роботу, як одну із форм самостійної навчальної діяльності слухачів курсів підвищення кваліфікації за очно-дистанційною та дистанційною формою навчання. Представлені науково-методичні поради щодо виконання та захисту екзаменаційної письмової роботи, вимоги до її змісту та оформлення.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2. МЕТА ТА ОСНОВНІ ФОРМИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ.....	5
3. ТЕХНОЛОГІЯ НАПИСАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ	13
4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ.....	14
5. ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ РОБОТИ.....	15
6. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ВИКОНАННЯМ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ	15
7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИСЬМОВИХ РОБІТ.....	16
ЛІТЕРАТУРА	18
ДОДАТКИ	19

ВСТУП

Курси підвищення кваліфікації педагогічних кадрів – основна форма навчання, яка забезпечує взаємодію всіх складових системи неперервної педагогічної освіти, розкриває слухачам шляхи використання теоретичних знань у їхній практичній діяльності з метою удосконалення професійної майстерності.

В основу змісту та організації курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників покладено такі нормативні документи: Закони України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Державна програма “Вчитель”, Національна доктрина розвитку освіти, Державний стандарт початкової середньої освіти, Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, Концепція загальної середньої освіти, Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні, Концепція профільного навчання в старшій школі, наказ Міністерства освіти і науки України від 17.11.2000 р. №538 “Про затвердження Положення про республіканський (Автономної Республіки Крим), обласні та Київський і Севастопольський міські інститути післядипломної педагогічної освіти”, Типові навчальні плани та анотовані програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників системи загальної середньої освіти (Київ, 2005).

Педагогічні працівники навчальних закладів Сумської області залучаються до післядипломної педагогічної освіти у Сумському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (далі - КЗ СОІППО) через створену систему різноваріативних форм навчання на факультеті підвищення кваліфікації та перепідготовки. Навчання на курсах ведеться за навчальними планами та програмами, які складено на підставі типових навчальних планів Міністерства освіти і науки України та затверджено Вченою радою інституту.

Важливим засобом засвоєння змісту програм підвищення кваліфікації у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, є самостійна навчальна діяльність слухачів, яка організовується і всебічно забезпечується при будь-якій формі навчання, на всіх етапах підвищення кваліфікації. Згідно з навчальними планами курсів підвищення кваліфікації вчителів очно-дистанційної та дистанційної форми навчання підсумковою формою самостійної навчальної діяльності слухачів є підготовка та захист випускних творчих робіт.

Екзаменаційна письмова робота є однією з форм самостійної творчої навчальної діяльності педагогічних працівників під час дистанційного етапу курсів та у міжкурсний період. Вона спонукає вивчати науково-методичну літературу, нормативні документи та передовий педагогічний досвід, сприяє формуванню навичок роботи з літературою, вчить аналізувати теоретичні і фактичні дані практичного досвіду. Екзаменаційна письмова робота є не лише певним етапом в оволодінні науковими знаннями, але й передбачає оволодіння навичками дослідницької роботи з використанням придбаних знань.

Запропоновані методичні рекомендації розраховані на керівників та педагогів навчальних закладів, що навчаються або найближчим часом планують навчатися на факультеті підвищення кваліфікації та перепідготовки при КЗ СОІППО.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Екзаменаційна письмова робота – це результат самостійної навчальної діяльності слухача курсів підвищення кваліфікації, у процесі якої він узагальнює, оновлює та розширює набуті теоретичні знання, удосконалює свої практичні уміння з обраної теми, впроваджує інноваційні педагогічні та виробничі технології, набуває досвіду дослідницько-творчої роботи, обґрунтовує модель власної діяльності, її результативність тощо.

Педагогічні працівники, які перебувають на курсах, обирають форми екзаменаційної письмової роботи відповідно до своїх нахилів та уподобань, які відповідають проблематиці курсів та вимогам до їх оформлення.

Слухачам курсів підвищення кваліфікації КЗ СОІППО надається право написати екзаменаційну письмову роботу з будь-якого блоку навчально-тематичного плану:

- 1) **соціально-гуманітарний** (правознавство, філософія, соціологія);
- 2) **теорія та методика фахової дисципліни;**
- 3) **психологія;**
- 4) **педагогічна інноватика.**

Слухач самостійно обирає тему екзаменаційної письмової роботи за тематикою, рекомендованою кафедрами інституту, або може продовжити роботу над дослідженням, керуючись професійними інтересами, актуальністю проблеми для його закладу. Слухач може запропонувати власну тему, яка є актуальною й цікавою для нього.

Виконання слухачем екзаменаційної письмової роботи здійснюється під керівництвом наукового консультанта, який призначається за рішенням кафедри, що опікується даною категорією слухачів.

Підготовка та захист екзаменаційної письмової роботи є необхідною умовою для отримання свідоцтва про підвищення кваліфікації слухачів курсів очно-дистанційної та дистанційної форми навчання.

2. МЕТА ТА ОСНОВНІ ФОРМИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ

Метою виконання екзаменаційної письмової роботи є підвищення рівня теоретичної та методичної підготовки педагогів, систематизація та поглиблення їх теоретичних і практичних знань з обраної теми, удосконалення або набуття досвіду самостійної творчої роботи, розвиток навичок самоосвіти.

У результаті виконання екзаменаційної письмової роботи слухачі мають вдосконалити вміння та навички:

- самостійної роботи з науково-методичною літературою та науковою інформацією;

- систематизації та узагальнення знань, здобутих в результаті вивчення проблеми;
- усвідомлення та презентації власного педагогічного досвіду або досвіду педагогічного колективу;
- практичного володіння технологією експериментального дослідження;
- формування теоретичних висновків та розробки практичних рекомендацій щодо їх впровадження в роботу навчальних закладів та установ освіти;
- застосування наукового стилю у виконанні письмової роботи;
- відповідного оформлення наукової роботи.

Екзаменаційна письмова робота може бути представлена у формі:

- творчої роботи;
- опису власного досвіду;
- авторського проекту;
- представленні власних сайтів або блогів з аналізом вміщених у них матеріалів, які стосуються проблеми курсів. Педагогічні працівники, які обрали подібну форму роботи, подають керівникам курсів матеріали на електронних носіях.

Форми екзаменаційної письмової роботи узгоджуються з керівниками курсів у перший день роботи курсів підвищення кваліфікації. Слухачам курсів надаються методичні рекомендації для індивідуального виконання екзаменаційної письмової роботи.

Нижче подаються **методичні рекомендації** до виконання запропонованих форм роботи.

Творча робота

Творча робота – результат вивчення актуальної для професійної діяльності педагогічного працівника проблеми, що визначена навчальними планами курсів підвищення кваліфікації.

Тема роботи обирається відповідно до навчально-тематичного плану курсів. Структура роботи передбачає наявність титульної сторінки (1 сторінка), змісту роботи (1 сторінка), вступу (1-2 сторінки), основної частини (12-15 сторінок), висновків (1 сторінка), списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг екзаменаційної письмової роботи повинен складати не менше 15 сторінок (без додатків).

Титульна сторінка містить основні відомості про роботу та її автора. **Зміст** роботи охоплює назву всіх розділів із зазначенням сторінки, на якій розпочинається розділ.

У **вступі** автор обґрунтовує доцільність вибраної ним теми, **актуальність**, значення для практичної діяльності автора, а також для розвитку науки чи освіти, перспективи її розвитку. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями

висловити головне – сутність проблеми, з чого й випливає актуальність теми. Потім формулюється *мета дослідження*, вказуються конкретні *завдання*, які мають бути вирішені відповідно до цієї мети (вивчити..., з'ясувати..., описати..., встановити... та ін.). Формулювання завдань необхідно робити якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення складатиме зміст розділів роботи.

Надалі формулюються *об'єкт* і *предмет* дослідження. Об'єкт – це процес (явище), що породжує проблемну ситуацію і обрані для вивчення. Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

У вступі подається також перелік використаних *методів дослідження* – інструменту отримання фактичного матеріалу і необхідної умови досягнення поставленої в роботі мети.

Основна частина повинна складатися з розділів, підрозділів чи параграфів, у яких повністю розкривається зазначена тема. Декілька розділів носять теоретичний характер, а решта – практичну спрямованість. Кожний розділ починається з аналізу даної частини проблеми і закінчується самостійними логічними висновками. У розділах основної частини слухачу роботи потрібно подати:

- огляд літератури за темою, аналіз теоретичних досліджень, наукових даних, передового педагогічного досвіду з обраної проблеми;
- основну ідею теоретичної розробки (з висвітленням того нового, що вносить педагог у розробку проблеми) та загальну методику експериментального дослідження (якщо воно проводилось);
- особистий досвід, приклади з власної професійної діяльності щодо розв'язання даної проблеми;
- сформульовані результати теоретичної (або експериментальної) розробки, виконаної слухачем;
- узагальнення та оцінку отриманих результатів.

У заключній частині доцільно сформулювати стислі **висновки** за завданнями екзаменаційної письмової роботи і пропозиції щодо їх практичного використання. У висновках підводяться підсумки, узагальнюються основні положення, викладаються найбільш важливі практичні результати, надаються практичні рекомендації, висуваються припущення щодо вдосконалення стану навчально-виховного процесу в навчальному закладі.

Список використаних джерел, як правило, розміщується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків на мові видання. При оформленні списку літератури крім автора та назви книги слід вказувати місце видання, назву видавництва, рік видання, загальну кількість сторінок або конкретні сторінки, звідки запозичені теоретичні положення чи методи дослідження.

Допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття виконаної роботи (плани, схеми, малюнки, фотографії, графіки,

розрахунки, таблиці, копії документів, інструкції), доцільно включати до додатків.

Хоча перед педагогом не ставиться завдання зробити наукове відкриття, однак зміст екзаменаційної письмової роботи має відображати особистість автора. Вона може бути виявлена у відношенні до різних наукових теорій, положень, ідей, у оцінці їх перспективності і значення для практичної діяльності самого педагога, аналізі та формулюванні висновків. У роботі важливими є посилання на того чи іншого автора (не менше 2-3 на сторінці), чіткість переходу від теоретичних положень (ідей, теорій, понять) до власних міркувань і формулювання в кінці кожної частини роботи висновків.

Педагог повинен продемонструвати не просте знання теорії, а уміння творчо використовувати ці знання для дослідження реальних педагогічних проблем, тобто виявити дослідницький підхід до вивчення й пояснення проблемних життєвих ситуацій, які важко вирішити звичними способами.

Слухач зобов'язаний виявити достатню самостійність у розкритті теми (виключається дослівне переписування з робіт різних авторів). Зміст наукових праць творчо перероблюється стосовно до теми роботи. Дослівні теоретичні положення чи дослідницькі методики, використані у роботі, наводяться з обов'язковим посиланням на джерело (у квадратних дужках після цитати чи тези вказується номер, під яким стоїть ця книга у списку використаних джерел). Наприклад: «У ряді досліджень [5,7,14,20] на різноманітному навчальному матеріалі вивчались особливості пізнавальної діяльності старшокласників», або: «В.Мухіна [42] підкреслює, що, сприймаючи предмети, «дитина орієнтується на їх окремі ознаки», або: «Автор розглядає методи і педагогічні умови особистісно зорієнтованого виховання» [7,3].

У першому прикладі приводиться посилання на номери літературних джерел зі списку літератури, у яких розглядається дана проблема, у другому – конкретизація автора і джерела, у третьому – цитування автора з посиланням на сьомий номер у списку літератури і третю сторінку у цьому джерелі.

Слід запобігати перевантаженню роботи надзвичайно великою кількістю фактів, посилань, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Зміст завершеної екзаменаційної письмової роботи повинен відповідати обраній темі, розробленому плану, поставленим завданням, сучасному науковому рівню розробки даної проблеми. Екзаменаційна письмова робота має бути цілісним, логічно об'єднаним змістом, у якому один параграф є логічним продовженням попереднього. У ній мають бути чітко виражені: практична спрямованість; переконливість аргументації; стислість і точність формулювань, що виключає можливість неоднозначного тлумачення; конкретність викладання результатів роботи; наукова обґрунтованість висновків, рекомендацій і пропозицій, їх відповідність поставленим завданням.

Опис власного досвіду

Опис власного досвіду має відповідати наступній структурі:

1. Актуальність досвіду. Мова йде про обґрунтування необхідності створення даного досвіду з точки зору завдань поставлених державою перед школою (відповідальність соціального замовлення, суспільства) і вимог практики, проблем шкіл.

2. Теоретична база досвіду. Це – теоретичні ідеї і положення, які є обґрунтуванням його практичної діяльності.

3. Новизна, провідна ідея досвіду. Це – виділення головного, найбільш суттєвого в діяльності об'єкту досвіду, чим він відрізняється від інших.

4. Система педагогічних ідей, технологія діяльності вчителя. Це, власне, модель досвіду: його зміст, форми, методи, прийоми, засоби, види діяльності, які використовує вчитель для вирішення поставлених завдань. У цьому розділі слід відобразити послідовність дій вчителя і учнів, вибір форм роботи, поступовість використання основних прийомів, методів діяльності, які забезпечують високі результати. Які труднощі зустрічаються у процесі пошуку рішення існуючої проблеми, як їх подолати. Треба наводити характеристику умов, в яких формувався досвід. Навести приклади особливо яскравих подій.

5. Наслідки, результативність досвіду. Вони можуть проявитись у вигляді певних кількісних або якісних показників, що підтверджують цінність, користь, значущість досвіду. Треба вказати також і перспективи в роботі вчителя.

Опис досвіду треба продемонструвати додатками: планами роботи, конспектами, розробками, схемами, таблицями, фотографіями, слайдами, відеозаписами і т.п. Вказати практичне застосування даного досвіду.

Оформлення педагогічного досвіду

1. Титульний аркуш

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

- а) повна назва відділу освіти, методичного кабінету, інституту;
- б) тема досвіду;
- в) відомості про автора досвіду, адреса досвіду;
- г) рік оформлення досвіду (додаток 5).

2. Інформація про автора (колектив) ППД. Інформація про автора сторінка після титульною (додаток 6).

3. Зміст. Зміст розташований, починаючи з нової сторінки. До змісту включають: перелік умовних позначень, послідовно перелічених назв усіх сторінок, які містять початок матеріалу. У змісті можуть бути перераховані і назви ілюстрацій та таблиць з зазначенням сторінок, на яких вони вміщені.

4. Опис досвіду.

4.1. Вступ, де коротко викладено:

- актуальність провідної ідеї досвіду, оцінка сучасного стану проблеми, світові тенденції розв'язання поставлених завдань;
- мета роботи над проблемою;
- взаємозв'язок з сучасними науковими дослідженнями.

4.2. Суть опису досвіду.

Суть досвіду – це виклад інформації про дослідження проблеми або розробка провідної ідеї досвіду, котрі є необхідними для розкриття сутності даної роботи.

Викладаючи зміст опису, матеріал поділяють на розділи. Розділи можуть поділятися на пункти або підрозділи і пункти. Кожен пункт і підрозділ повинен містити закінчену інформацію. В описі особливу увагу звертають на науково-теоретичне обґрунтування й методи роботи, подають інформацію про нові аспекти даної проблеми, які носять науково-дослідницький, експериментальний характер, розкривають нові докази або деталізують дослідження (розробка), педагогічні закономірності, на які спирається досліджуваний досвід по розподілу основних ідей і думок, що закладені в ньому. Основне призначення опису чи описуваного узагальнення – створити справжню реальну картину досвіду, показати конкретні зразки педагогічних напрацювань.

4.3. Висновки.

Висновки вміщують після викладання суті опису досвіду роботи, починаючи з нової сторінки.

У висновках надають оцінку одержаних результатів роботи або її окремого рівня урахування світових та вітчизняних тенденцій вирішення поставлених завдань, можливе використання результатів роботи, наукову новизну та соціальну значущість проблеми.

4.4. Рекомендації.

Рекомендації вміщують після висновків, починаючи з нової сторінки. У рекомендаціях визначають подальші роботи, які вважають необхідними для більш глибокого вивчення проблеми, приділяючи основну увагу пропозиціям щодо ефективного використання результатів дослідження чи розроблення. Рекомендації повинні носити конкретний характер і бути повністю підтверджені даною роботою. За необхідністю рекомендації можуть спиратися на додаткові розрахунки, які наводяться у додатку.

4.5. Додатки. У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, проміжні математичні докази, формули, розрахунки; протоколи випробувань; висновки експертиз, копія технічного завдання, програми робіт, методики, інструкції, описи комп'ютерних програм розроблених у процесі виконання робіт);
- додатковий перелік джерел, на які не було посилань у досвіді, але які можуть викликати інтерес;
- опис нової апаратури і приладів, які використовувались під час проведення експерименту, вимірів та випробувань;
- бібліографічний опис публікацій.

Авторський проект

Алгоритм виконання **авторського проекту** передбачає наступну структуру:

1. Назва проекту.
2. Актуальність проблеми, наукове обґрунтування.
3. Мета проекту.
4. Завдання проекту.
5. Етапи, термін реалізації проекту.
6. Забезпечення проекту:
  - ◆ науково-методичне;
  - ◆ матеріально-технічне;
  - ◆ критерії оцінки очікуваних результатів.
7. Перелік основних заходів.
8. Очікуванні результати.
9. Система організації і контролю за ходом виконання.

Тематика проекту обирається вчителем з урахуванням нових освітніх завдань, педагогічних концепцій та парадигм, реалій сучасного життя, навчальної ситуації, інтересів і здібностей учнів (на основі діагностики) тощо.

Формами проекту можуть бути: навчально-методичний посібник, авторська програма (спецкурсу, факультативу, гуртка, виховного заходу); тематичні методичні розробки; методичний інструментарій педагогічного працівника щодо реалізації навчально-виховної проблеми. Проект оформляють з урахуванням його особливостей і змісту. Наприклад, він може бути оформлений у вигляді тексту та додатків: таблиць, діаграм, ілюстрацій або їх поєднань, інших матеріалів. Проект складається з двох частин: пояснювальної записки та комплексу текстового, графічного або ілюстративного матеріалу. Загальні вимоги до пояснювальної записки: чіткість та логічна послідовність викладу матеріалу, стислість та ясність формулювання творчого задуму проекту.

Критерії оцінювання творчого проекту:

- актуальність обраної теми;
- ступінь вирішення поставленого завдання;
- ступінь самостійності розробки;
- можливість використання в роботі установ освіти.

Обов'язковими ознаками проекту повинні бути науковість, авторська методика, власний підхід до розв'язання проблеми.

Представлення власних сайтів

Мета створення сайту. Сайт створюється з метою надання та обміну інформації про навчальний заклад, його діяльності у мережі Internet та сприяння інформаційної відкритості навчального закладу.

Завдання сайту:

- інформувати громадськість про діяльність закладу;
- сприяти вихованню інформаційної грамотності школярів.

Критерії:

При створенні сайту потрібно враховувати наступні критерії: оригінальність оформлення, зручність користування, інформаційне наповнення сайту, інтерактивність та динамічність, аналітика відвідуваності, частота оновлення.

Рекомендації щодо структури сайту ЗНЗ.

Про нас

Методична робота

Наші досягнення

Новини

Інформація для педагогів та батьків

Контакти

Співпраця (адреси ресурсів інших організацій)

Вимоги до веб-сайту

1. Контент:

- якість аносування подій та новин навчального закладу;
- наявність умов вступу та навчання;
- інформація про викладацький склад;
- інформація для випускників;
- опис проектів, над якими працює навчальний заклад;
- опис навчальних предметів, розклад занять,
- наявність віртуальної бібліотеки та зручність користування нею;
- огляд додаткових послуг, які надає навчальний заклад (клубів, гуртків, студій тощо);
- наявність і доступність рубрики «контакти»;
- наявність адреси, карти проїзду;
- наявність інформації про дату створення сторінок.

2. Зручність:

- зручність елементів управління і меню, переходів, відкривання лінків;
- читабельність інформації, дотримання належного стилю її викладу;
- використання правильних заголовків та ключових слів;
- легкість пошуку інформації;
- простота і швидкість реєстрації у разі потреби;
- наявність карти сайту;
- інструменти зворотного зв'язку, наявність форумів, блогів, тощо;
- можливість публікації коментарів під сторінками;
- наявність послуг поширення посилань (через мережі типу Twitter, Facebook, Delicious тощо);
- наявність версії сторінок "для друку";
- можливість відправки сторінок через e-mail;
- можливість встановлення "ролей" для користувачів з наданням різних прав редагування сайту.

3. Динаміка:

- час створення сайту;

- динаміка оновлення інформації;
- активність на форумах, блогах;
- наявність механізмів підтримки спільноти користувачів сайту;
- наявність он-лайн зошитів;
- дизайн та технічні показники (оригінальність та творчий характер; інноваційність і креативність; простота, вишуканість дизайну);
- наочність і зрозумілість викладеної інформації;
- час і швидкість завантаження сайту та додаткової інформації, що міститься у лінках;
- потреба завантажувати додаткове програмне забезпечення для перегляду певної інформації;
- грамотність викладу матеріалу;
- популярність.

3. ТЕХНОЛОГІЯ НАПИСАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ

При написанні екзаменаційної письмової роботи доцільно дотримуватися певних організаційних етапів:

- 1) попередній вибір проблеми, теми;
- 2) призначення наукового керівника, погодження та затвердження теми екзаменаційної письмової роботи;
- 3) консультації з написання екзаменаційної письмової роботи;
- 4) перевірка керівником екзаменаційної письмової роботи, надання ним відгуку, письмової рекомендації до захисту;
- 5) рецензія на екзаменаційну письмову роботу спеціаліста відповідної кваліфікації (при необхідності);
- 6) подача перевіреної (рецензованої) роботи в деканат.

Індивідуальний порядок написання екзаменаційної письмової роботи передбачає:

- визначення теми і мети роботи, усвідомлення обсягу і глибини розробки проблеми;
- визначення об'єкту, предмету, завдань та методів дослідження;
- складання змістовного і логічно-послідовного плану роботи (при необхідності разом із науковим керівником);
- вивчення літератури (монографій, навчально-методичних посібників, статей в журналах, наукових збірниках, нормативно-інструктивних документів тощо), Інтернет-ресурсів з проблеми;
- підбір фактичного матеріалу на основі аналізу власного досвіду, вивчення досвіду інших педагогів чи творчих груп;
- організація дослідницько-експериментальної роботи, аналіз та узагальнення результатів експерименту;

- оформлення тексту роботи у встановлені терміни і подання її науковому керівникові на перевірку.

Психологічно виправдано починати писати екзаменаційну письмову роботу з будь-якого місця (пункту плану), з найбільш зрозумілого для автора питання, по якому він готовий відразу висловитися достатньо змістовно й аргументовано. У процесі написання цього першого фрагмента роботи буде відбуватися подаліше проникнення в суть проблеми, вибудовуватись зміст і логіка всієї роботи.

4. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ

Екзаменаційна письмова робота має відповідати певним вимогам щодо оформлення.

1. Обсяг екзаменаційної письмової роботи повинен бути таким, щоб у зміст роботи з потрібною достатністю ввійшли: теоретичні положення, фактичний матеріал, логічні висновки і практичні рекомендації. Орієнтовно, обсяг роботи повинен становити 20-25 сторінок. До загального обсягу не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки роботи, крім першої (титульної), підлягають нумерації, номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

2. Робота подається до захисту в друкованому вигляді. Текст друкується на папері формату А-4 (210x297) з використанням шрифтів текстового редактора Word, кеглем 14, через 1,5 міжрядкових інтервали. Необхідно дотримуватись відповідних берегів на сторінці: зверху – 20 мм, справа – 10 мм, зліва – 25 мм, знизу – 20 мм.

3. Титульний аркуш екзаменаційної письмової роботи – це її обличчя, тому має бути оформлений правильно і містити:

- назву відповідного міністерства;
- назву вищого навчального закладу, в якому виконана робота;
- назву кафедри, на якій виконана робота;
- тему роботи;
- відомості про автора (назва спеціальності та терміни навчання на факультеті підвищення кваліфікації, предмет, який викладає, місце роботи, прізвище, ім'я, по батькові);
- відомості про наукового керівника (наукова ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові);
- місто і рік (див. дод. 1).

4. План екзаменаційної письмової роботи повинен включати найменування усіх розділів, підрозділів і пунктів та номери їх початкових сторінок (див. дод. 2).

5. Текст основної частини роботи може поділятися на розділи чи параграфи. Заголовки розділів виконують комп'ютерним набором

великими літерами, а заголовки параграфів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Кожний розділ екзаменаційної письмової роботи потрібно починати з нової сторінки.

6. Список використаної літератури (монографій, підручників, посібників, статей) розміщується після висновків і оформлюється відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи (див. дод. 3).

5. ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ РОБОТИ

Оцінювання екзаменаційної письмової роботи здійснюється відповідно за такими критеріями:

- **актуальність теми** (рівень обґрунтування актуальності теми екзаменаційної письмової роботи);
- **розкриття теми** (відповідність змісту роботи поставленим меті і завданням, використання інноваційних методів дослідження проблеми: проектування, моделювання та ін., цілісність і завершеність структури екзаменаційної письмової роботи);
- **професійна та практична спрямованість роботи;**
- **впровадження результатів** (теоретична цінність та прикладне значення отриманих результатів, наукова обґрунтованість висновків, рекомендацій і пропозицій, їх відповідність поставленим завданням);
- **оформлення роботи.**

Крім того, можна враховувати:

- електронну верстку;
- публікування розробок автора за темою роботи;
- наявність реальних результатів впровадження розробок автора на регіональному рівні;
- розробку нормативних документів (планів, програм, положень тощо);
- використання інформаційних ресурсів Інтернет (електронної бібліотеки, бази даних тощо);
- нестандартний (оригінальний) підхід до вирішення завдань дослідження.

6. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ВИКОНАННЯМ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ

Наукове керівництво виконанням слухачем екзаменаційної письмової роботи здійснюється викладачами кафедр інституту. У процесі керівництва науковий керівник повинен:

- надати допомогу слухачеві в осмисленні проблеми і теми роботи;
- допомогти слухачеві у формулюванні мети, завдань роботи, розробити її структуру і план виконання;
- визначити перелік рекомендованої літератури;
- скоригувати обсяг випускної роботи та термін її виконання;

- консультувати слухача з питань методики роботи над проблемою, відповідності висновків поставленим завданням, оформлення екзаменаційної письмової роботи та підготовки її до захисту;
- забезпечити самостійне і творче виконання роботи слухачем;
- здійснювати поетапний контроль за виконанням слухачем екзаменаційної письмової роботи;
- підготувати відгук на екзаменаційну письмову роботу чи надати письмову рекомендацію до захисту.

Надзвичайно важливим, з точки зору вдосконалення системи післядипломної освіти педагогічних кадрів, є психологічне управління науковим пошуком педагогів, що можливе лише за умови тісної співпраці слухача і наукового керівника. Екзаменаційна письмова робота повинна сприяти творчому розвитку індивідуальності педагога, виявленню високої розумової активності у всіх напрямках, пов'язаних з написанням роботи від аналізу літератури до інтерпретації фактів і формулювання висновків. Перспектива розвитку самого педагога в цьому пошуку (можливість змінити власні стереотипи, оволодіти педагогічними інноваціями) значно перешкоджає практиці суто механічного написання роботи.

Екзаменаційна письмова робота має бути виконана автором у період між настановною та екзаменаційною сесією очно-дистанційних та дистанційних курсів підвищення кваліфікації при Сумському ОІППО. У цей період надається консультативна допомога щодо виконання екзаменаційної письмової роботи. Автор має змогу доопрацювати та відкоригувати роботу, враховуючи критичні зауваження наукового керівника щодо змісту чи оформлення. У перші дні перебування на екзаменаційній сесії робота надається керівникові для перевірки.

7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИСЬМОВИХ РОБІТ

Захист екзаменаційних письмових робіт – заключний етап підвищення кваліфікації слухачів, що передбачає презентацію та захист основних ідей роботи, висвітлення її актуальності, а також відповіді на запитання.

Захист екзаменаційних письмових робіт організовується деканатом, здійснюється комісіями, що створюються для кожної навчальної групи слухачів очно-дистанційної, дистанційної форми навчання та екстернату. До складу комісії входять голова, секретар і члени комісії з числа науково-педагогічних працівників кафедр, провідних спеціалістів або вчених. Захист відбувається у присутності комісії та всіх слухачів навчальної групи даної спеціальності.

До захисту екзаменаційних письмових робіт допускаються слухачі, які виконали всі вимоги навчального плану, весь обсяг робіт, визначений науковим керівником, подали екзаменаційні письмові роботи в установлені строки і мають:

- письмову рекомендацію до захисту (на титульній сторінці роботи) чи схвальний відгук керівника про екзаменаційну письмову роботу;
- рецензію (у разі потреби) на екзаменаційну письмову роботу спеціаліста відповідної кваліфікації (див. дод. 5);
- інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи – друковані статті за темою роботи, документи, які вказують на практичне застосування роботи, макети, зразки матеріалів, виробів тощо.

Під час захисту кожному слухачу курсів надається можливість протягом 10 хвилин викласти зміст виконаної роботи. У виступі необхідно відобразити :

- актуальність теми і педагогічну доцільність її розгляду,
- мету, задачі, план (структуру) роботи,
- сутність розробки проблеми в теорії і практиці;
- методику виконання;
- висновки і практичні рекомендації, можливість використання в практичній діяльності автора чи освітнього закладу;
- відповіді на запитання та зауваження наукового керівника чи рецензента.

Авторові роботи необхідно бути готовим до дискусії під час захисту роботи, адже присутні мають право ставити запитання, а автор аргументовано і послідовно відстоювати основні положення роботи і свої погляди.

Результати захисту оголошуються у цей же день після оформлення секретарем комісії протоколу засідання комісії, який підписують голова та ті члени комісії, які брали участь у засіданні. Протокол передається в деканат і є підставою для видачі слухачам свідоцтва про підвищення кваліфікації. Книга протоколів зберігається в деканаті факультету.

Екзаменаційні письмові роботи після їх захисту зберігаються 1 рік на кафедрі (у наукового керівника), а потім списуються у встановленому порядку. Окремі роботи, які мають наукову та практичну цінність, за рекомендацією комісії можуть передаватися на зберігання до бібліотеки інституту та кабінету передового педагогічного досвіду.

Після захисту кращі роботи комісія може рекомендувати до видання, для виступів на науково-практичних конференціях тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гадзецький Б.В., Дивак В.В., Клименюк О.В., Олійник В.В., Пуцов В.І. Методичні рекомендації щодо виконання випускних творчих робіт. Видання друге – К. : ЦІППО АПН України, 2001. – 13 с.
2. Ляхоцька Л.Л. Методичні рекомендації щодо виконання атестаційних робіт слухачами курсів підвищення кваліфікації за очно-дистанційною формою навчання. – К.: ЦІППО, 2005. – 20 с.
3. Методичні рекомендації щодо написання дипломних робіт для студентів факультету менеджменту і психології / Уклад. Зайченко О.І., Іваненко С.Г. – К.: Міленіум, 2005. – 36 с.
4. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу: Учебное пособие /Борикова А. – М., 2002. – 128 с.
5. Положення про організацію навчального процесу в вищих навчальних закладах /Освіта України. Нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – С.382-400.
6. Положення про організацію навчального процесу на факультеті підвищення кваліфікації та перепідготовки Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – Суми: Сумський ОІППО, 2016.– 52 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення титульного аркушу екзаменаційної письмової роботи

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна рада
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ

Кафедра психології

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Екзаменаційна письмова робота

слухача курсів вчителів
української мови та літератури
(02.10.–06.10.2016.– н.с.,
13.11.–17.11.2016.– е.с.),
вчителя української мови та літератури
ССШ № 9 м. Суми
Кириленка Сергія Петровича

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук, старший
викладач кафедри психології
Шаванов Сергій Валентинович

Суми – 2016

Зразок оформлення плану екзаменаційної письмової роботи

ПЛАН

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	5
1.1. Сутність і структура пізнавальної діяльності людини.....	5
1.2. Вікові особливості пізнавальної діяльності старшокласників.....	11
1.3. Зміст та завдання філологічної освіти старшокласників.....	14
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РОЗРОБЛЕНОЇ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ	20
2.1. Умови і досвід організації пізнавальної діяльності на уроках української мови та літератури у старших класах	20
2.2. Очікувані результати.....	25
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТКИ	32

Приклади оформлення бібліографічного опису списку джерел використаної літератури

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги:	
Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст. ; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p> <p>3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. – К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. – (Ювеліри України ; т. 1).</p> <p>4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с. – (Першотвір).</p>
Два автори	<p>1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).</p> <p>2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).</p> <p>3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г.Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К. : НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К.: Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійно- технічна освіта).</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Луцхина И. М. и др.]; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х. : Гуманитар. центр, 2007. – 510с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді": у 14 кн., кн. 13).</p>

Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К. : Грані-Т, 2007. – 119 с. – (Грані світу). 2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. – К. : Грамота, 2007. – 638, [1] с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ – початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – К. : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с. 4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці: Рута, 2007. – 310 с.
Багатотомний документ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007– . – (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки – 2007. – 573, [1] с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е.Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005– . – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1 . – 2005. – 277 с. 3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогія / А. Дарова. – Одесса : Астропринт, 2006– . – (Сочинения : в 8 кн. /А. Дарова ; кн. 4). 4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. – Х. : Право, 2002– Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с. 5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир : Полісся, 2006.– (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією": у 27 т. / голов, редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. – 2006. – 721, [2] с. 6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч. 1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : НТУУ "КПІ", 2006. – 125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу: матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11-13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с. 2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2002. – 147 с. 3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. – К.: Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип. : 10 років АУБ). 4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6-9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. ред. В. Т. Троценко. – К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559–956, ХІІІ, [2] с. – (Ресурс 2000). 5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук, праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. – 215 с. 6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во

	освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.
Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. – Х. : ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4).</p> <p>2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. – Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7, [1] с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. П.]. – Х. : Халімон, 2006. – 175, [1] с.</p> <p>2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник / [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с.</p> <p>4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С Куруленко та ін. ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.</p> <p>3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. – Х. : Ранок, 2005. – 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К.: МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. – Офіц. вид. – К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>

Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107- 9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2- 020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. – Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006– .– (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. – 2007. – 264 с. Т. 6. – 2007. – 277 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.- упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с.</p> <p>3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Унів. кн., 2003]. – 11 с.</p> <p>4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. – Донецк : Лебедь, 2005. – 228 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007. – 74 с.</p> <p>2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997 – 2005 роки / [уклад. Кириш Б. О., Потлань О. С]. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005. – 276 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. – 20, [1] с.</p> <p>2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. Та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. – К., 2007. – 20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с. 1007970 СССР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12. Патенти 1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК7 H 04 B 1/38, H 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И. ; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).</p>

<p>Частина книги, періодичного, продовжаного видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15–18, 35–38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С. 14–17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – № 1. – С. 39–61. 4. Ма Шуїн. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 5. – С. 12–14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С. 25–29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т. 2, № 2. – С. 13–20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245–291. 8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. – Х., 2007. – С. 33. 9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ – початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. – Х., 2007. – Розд. 3. – С. 137–202.
<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III – IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера. 2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – К. : CD - вид-во "Інфодиск", 2004. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрану. 3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003“) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн. :http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.

ОСВІТНІ ВЕБ-САЙТИ

СПИСОК ВЕБ-ПОСИЛАНЬ, НЕОБХІДНИХ В ХОДІ НАВЧАННЯ

Освітні веб-сайти

- <http://www.mon.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства освіти та науки України.
- <http://www.iteach.com.ua> – український сайт програми Intel «Навчання для майбутнього».
- <http://www.iteach.ru> — російський сайт програми Intel «Навчання для майбутнього»

Офіційні веб-сторінки

- <http://www.apsu.org.ua> - Академія педагогічних наук України
- <http://www.kristti.kiev.ua> - Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
- <http://www.soippo.edu.ua> - Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Українські освітні портали:

- <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України і Росії
- <http://www.ccf.kiev.ua/> - соціальна освіта в Україні (організація семінарів, тренінгів, дистанційна освіта у галузі соціальної педагогіки)
- <http://school.kiev.ua/> - портал присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках фізики, математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)
- <http://edu.ukrsat.com/> - для вчителів – методичні розробки, навчальні програми, для учнів – бібліотеки, реферати, олімпіади, адреси шкіл Києва та України
- <http://www.edu-ua.net> - освітня українська мережа. Міністерство освіти, Інститут змісту і методів навчання, перелік серверів установ, підлеглих міністерству освіти України, і ін.
- <http://www.edu.kiev.ua/> - сервер Головного управління освіти Київської держадміністрації. Концепція інформатизації шкіл м. Києва, телеконференція, адреси і телефони шкіл і ін.
- <http://www.ednu.kiev.ua/> - Educational Network Ukraine. На цьому сервері представлені всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми — організаціями, вищі навчальні заклади, докладна інформація про системи освіти найбільш розвитих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми й ін.
- <http://www.dlab.kiev.ua/> - сервер Першої української комп'ютерної дидактичної лабораторії. Дистанційне навчання комп'ютерним технологіям, англійській мові й ін. Великий путівник по освітнім серверам Інтернету
- <http://www.osvita.org> – Освітньо-консультативний центр "Освіта"
- <http://o-svit.iatp.org.ua> - каталог освітніх ресурсів О-СВІТ - інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців.
- <http://www.osvita.org.ua/> - освітній портал. Події освіти, статті, каталог вищих навчальних закладів України.

- <http://www.uchobe.net.ua> - каталог навчальних закладів України.
- <http://www.intellect.org.ua> мережа аналітичних центрів України.

Де отримати інформацію про можливість отримання допомоги для освітньої діяльності

- <http://www.acme-ai.com> - освітній Інтернет-проект Академія особистісного зростання «Акме»
- <http://www.irf.kiev.ua> - Міжнародний фонд "Відродження".
- <http://www.asi.org.ua/> - Агенція суспільної інформації "Ініціатива" за підтримки Програми МАТРА КАП Посольства Королівства Нідерландів в Україні. .
- http://www.asi.org.ua/civic_society/finance.htm - Програми донорських організацій та благодійних фондів, які працюють в Україні (контактні дані фондів, програми), посилання на засоби масової інформації, громадські організації.
- <http://dialog.lviv.ua> - мережа з 7 освітніх громадських організацій м. Львова, сфери діяльності - освіта, екологія, місцеве самоврядування
- <http://cen.iatp.org.ua> - програми малих грантів мережі громадянської освіти програми IREX в Україні.
- <http://visnyk.iatp.org.ua/news/> - Вісник програм шкільних обмінів, відділ преси, освіти та культури Посольства США в Україні.
- <http://www.intellect.org.ua/> - сайт-мережа аналітичних центрів України. Містить розділи "освіта та наука", а також "гранти", де вказані заявлені програми розвитку викладачів та стипендії на поточний рік.
- <http://gurt.org.ua/> - Ресурсний центр розвитку громадських організацій "Гурт". Інформація про джерела фінансування, заявлені на поточний рік, адреси та контактні дані фондів. Програми навчання, в т.ч. стипендії та програми обміну для учнів та вчителів.
- <http://www.pg-center.org.ua> - "Ефективні комунікації" - це веб-ресурс для недержавних організацій, що працюють над розвитком своїх інституцій за допомогою комунікативних технологій. Містить розділ "Гранти" - програми декількох фондів на поточний рік.

Інші важливі ресурси:

- <http://www.olymp.vinnica.ua> – всеукраїнські інтернет-олімпіади з різних предметів (фізика, інформатика)
- <http://www.ednu.kiev.ua> – все, що пов'язано з освітою: навчальні заклади, куди піти вчитися, гранти та стипендії для учнів та вчителів, освіта за кордоном
- <http://www.fizmat.tspu.edu.ua> - сайт Тернопільського педагогічного університету, інформатика, математика, фізика
- <http://visnyk.iatp.org.ua/news/> - Вісник програм шкільних обмінів (Посольство США в Україні)
- <http://cen.iatp.org.ua> – сайт Мережі громадянської освіти, IREX
- <http://www.kar.net/~iearn/> - Інформаційний сайт Міжнародної освітньої та ресурсної мережі (I*EARN-Україна)
- <http://www.asi.org.ua/> - Агенція суспільної інформації „Ініціатива” за підтримки Програми МАТРА КАП Посольства Королівства Нідерландів
- http://www.asi.org.ua/civic_society/finance.htm - Програми донорських організацій та благодійних фондів, які працюють в Україні (контактні дані фондів, програми), посилання на засоби масової інформації, громадські

організації

- <http://dialog.lviv.ua> – мережа освітніх громадських організацій м. Львова, сфери діяльності – освіта, екологія, місцеве самоврядування
- <http://www.intellect.org.ua/> – сайт мережі аналітичних центрів України. Містить розділи „Освіта та наука”, а також „Гранти”, де вказані заявлені програми розвитку викладачів та стипендії на поточний рік
- <http://gurt.org.ua/> - Ресурсний центр розвитку громадських організацій "Гурт". Інформація про джерела фінансування, заявлені на поточний рік, адреси та контактні дані фондів. Програми навчання, в т.ч. стипендії та програми обміну для учнів та вчителів
- <http://www.pr-center.org.ua> – „Ефективні комунікації” – це веб-ресурс для недержавних організацій, що працюють над промоцією своїх інституцій за допомогою комунікативних технологій. Містить розділ „Гранти” – програми декількох фондів на поточний рік

Зразок оформлення титульного аркушу ППД

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна рада
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ГУМАНІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ

Матеріали з досвіду роботи
(ПІБ автора)
вчителя математики
Степанівської ЗОШ I-III ступенів № 1
Сумської районної ради Сумської області

**Інформація
про автора (колектив) ППД**

1. Прізвище, ім'я по батькові.
2. Освіта
3. Спеціальність за дипломом.
4. Який навчальний заклад і коли закінчив.
5. Педагогічний стаж.
6. Місце роботи, адреса, контактний телефон.
7. Посада.
8. Кваліфікаційна категорія.
9. Педагогічне, вчене звання, науковий ступінь.
10. Нагороди.
11. Проблеми, над розв'язанням яких працює автор (колектив).
12. Перелік друкованих робіт.

Фото (розмір 4-6 см) розміщують у верхньому правому кутку аркуша.

ДЛЯ НОТАТОК

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА ПИСЬМОВА РОБОТА СЛУХАЧІВ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Методичні рекомендації

Здано в набір 02.02.2016

Підписано до друку _____

Формат 60x84/16.

Папір офсетний.

Гарнітура Arial.

НВВ КЗ СОІППО,
м. Суми, вул. Р. Корсакова, 5, тел. 33-40-67
E-mail: sumy-oippo@rambler.ru